Nayak's Tutorials

Way to Excellence

Set Code: 52/1/2 | **Practice Paper - 3** | **पूर्णाङ्का : ८०**

Year: 2024-2025 | **संस्कृत (शेमुषी)** | **समय : ३ होराः**

वर्ग : १० वी (C.B.S.E) | **(Subject Code - 122)**

सामान्यनिर्देशा :-

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे **8** पृष्ठानि मुद्रितानि सन्ति ।
2. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे **18** प्रश्नाः सन्ति ।
3. अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति ।

'क'	**खण्डः**	**:**	**अपठितावबोधनम्**	**10 अङ्काः**
'ख'	**खण्डः**	**:**	**रचनात्मककार्यम्**	**15 अङ्काः**
'ग'	**खण्डः**	**:**	**अनुप्रयुक्तव्याकरणम्**	**25 अङ्काः**
'घ'	**खण्डः**	**:**	**पठितावबोधनम्**	**30 अङ्काः**

4. प्रत्येकं खण्डम् अधिकृत्य उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि ।
5. उत्तरलेखनात् पूर्वं प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः ।
6. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः ।
7. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि ।
8. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः ।

'क' खण्डः

अपठितावबोधनम् (10 अङ्काः)

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत -

सूर्यवंशे सर्वप्रथमं मनुर्नाम नृपः अभवत् । तस्य कुले एव दिलीपः इति ख्यातनामा राजा समुत्पन्नः । राजा दिलीपः सर्वेषां विषयाणां ज्ञाता आसीत् तथापि सः सर्वदा अभिमानरहितः, पराक्रमी, परिश्रमी, क्षमाशीलः च आसीत्। दिलीपः न्यायपूर्वकं पितृवत् च प्रजापालनं करोति स्म । सः प्रजायाः रक्षणे सर्बदा उद्यतः भवति स्म। अतः सः एव प्रजायाः पिता आसीत् । राजा दिलीपः यदा चिरं सन्ततिं न अलभत तदा तं गुरुवशिष्ठः सन्ततिं प्राप्तुं कामधेनोः पुत्र्याः नन्दिन्याः सेवार्थम् आदिशत्। दिलीपः स्वभार्यया सह एकविंशतिः दिवसपर्यन्तं गोसेवाम् अकरोत्। द्वाविंशतितमे दिने एकः सिंहः नन्दिनीम् आक्राम्यत्। दिलीपः गोरक्षायै स्वशरीरं समर्पयितुम् उद्यतः अभवत् । प्रसन्ना नन्दिनी तस्मै सन्ततेः वरम् अयच्छत्।

अ. एकपदेन उत्तरत- (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(i) दिलीपः कया सह गोसेवाम् अकरोत्?

(ii) दिलीपः किमर्थं स्व शरीरं समर्पयीतुम् उद्यतः अभवत् ?

(iii) सूर्यवंशे सर्वप्रथमं कःनृप अभवत्?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत- (केवलं प्रश्नद्वयम्) **2×2=4**

(i) गुरुवशिष्ठः किमर्थं नन्दिन्याः सेवार्थम् आदिशत् ?

(ii) दिलीपः कथं प्रजापालनं करोति स्म ?

(iii) दिलीपः कति दिवसपर्यन्तं गोसेवाम् अकरोत् ?

इ. अस्य अनुच्छेदस्य कृते उपयुक्तं शीर्षकं संस्कृतेन लिखित । 1

ई. यथानिर्देशम् उत्तरत- (केवलं प्रश्नत्रयम्) 1×3=3

(i) 'आक्राम्यत्' इत्यस्याः क्रियायाः कर्तृपदं किम् ?

(क) दिलीपः (ख) वशिष्ठः
(ग) निर्भयः (ड) सिंहः

(ii) 'क्षमाशीलः' इति विशेषणपदस्य विशेष्यपदं किम् ?

(क) नृपः (ख) वीरः
(ग) सिंहः (ड) अजः

(iii) वंशे इत्यस्य पदस्य कः पर्यायः अत्र आगतः?

(क) कुले (ख) सन्ततेः
(ग) चिरम् (ड) रक्षणे

(iv) अनुच्छेदे 'अलसः' पदस्य कः विपर्ययः आगतः ?

(क) क्षमाशीलः (ख) परिश्रमी
(ग) परिश्रमी (ड) अभिमानरहितः

'ख' खण्डः

रचनात्मक कार्यम् (15 अङ्काः)

2. भ्रातुः विवाहे सम्मिलितं भवितुम् प्राचार्यं प्रति प्रार्थनापत्रम् लिखत - ½×10=5

(i) .....
श्रीमन्तः प्राचार्याः महादयाः
छात्र कल्याणः वरि मा विद्यालयः,
मेरठ नगरम्।
(ii) .....।

तत्र भवतां सेवायाम् (iii) .....। इदं यत् ममज्येष्ठ-भ्रातुः पाणिग्रहण-संस्कारः (विवाहः) दिसम्बर-मासस्य द्वितीयतिथौ (iv) ..... जातः । वरयात्रा मेरठ नगरात् इन्द्रप्रस्थं (v) .....। विवाह समारोहे (vi)..... द्विदिनस्य अवकाशम् (vii)..... ।अतः अवकाशं viii)..... माम् (ix) .....तत्र भवन्त श्रीमन्तः।
धन्यवादः।
भवताम् आज्ञाकारी (x) .....
संजय शर्मा
कक्षा - दशम 'अ'
अनुक्रमांक :- "द्वात्रिंशत्"

मञ्जूषा (प्रार्थये, गमिष्यति, निवेदनम्, मान्यवरा, प्रतिष्ठायाम्, निश्चितः, प्रदाय, सम्मिलितुं, अनुगृहणन्तु, शिष्यः)

3. प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत - 1×5=5

Navak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
VIII, IX, X - ICSE | CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE-MHT-CET | Commerce | XI - XII | CA Foundation | UG Courses

(मञ्जूषा द्वे , बालिके बहवः, नीत्वा, लोकाः, इतस्तत, मेलकं, श्वेतवस्त्रम्, श्यामवस्त्रम्, गोलचक्रिका, उपविशन्ति, अनुभवन्ति, आदन्दम्, बहिः, दृश्यम्)

अथवा

मञ्जूषाप्रदत्तशब्दानां साहाय्येन निम्नलिखितं विषयम् अधिकृत्य पञ्चभिः संस्कृतवाक्यैः एकम् अनुच्छेदं लिखत ।

"देशभक्ती"..

मञ्जूषा (स्वमातृभूमि, भावना, सैनिकाः, रक्षकाः, स्वतन्त्रतायाः, राष्ट्रम रक्षाम् कुर्वन्ति, भारतीयाः, विचारा, वीरा, माता, भूमिः, मानवम् आत्मबलिदानम् ।)

4. अधोलिखितानि वाक्यानि संस्कृतभाषया अनूद्य लिखत - (केवलं वाक्यपञ्चकम्) **1×5=5**

1. लता नाचती है।
   Lata dances.
2. तुम सब गेंद से खेलते हो।
   All of you play by ball?
3. कल मोहन बाजार जायेगा।
   Mohan will go to market tomorrow.
4. कल रमेश कहाँ था ।
   where was Rameh yesterday?
5. रमा सीता के साथ पढे ।
   Rama Should study with sita.
6. वृक्ष से पत्ते गिरते है ।
   Leaves fall down from tree
7. क्या मै पढूँ।।
   May I read?.

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
ICSE | CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE, MHT-CET | Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses

'ग' खण्डः

अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (25 अ' ाः)

5. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्किंतपदेषु सन्धिं सन्धिच्छेदं वा कुरुतः -(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) **1×4=4**

(i) क्रुध्दः सिंह इतस्ततःधावति ।
(ii) प्रकृतिः+एव शरणम् ।
(iii) उदीरित+अर्थः पशुनापि गृहयते ।
(iv) <u>अचिरादेव</u> चण्डवातेन सह प्रवर्षः समजायत।
(v) माम् नय अस्मात् + नगरात् बहुदूरम्।

6. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) **1×4=4**

(i) सः भारवेदनया क्रन्दति स्म ।
(क) भारम् वेदनया (ख) भारस्य वेदनया
(ग) भारेण वेदनया (घ) भाराय वेदनया

(ii) प्रस्तरतले लतातरुगुल्माः मे भवन्तु पिष्टाः।
(क) लता च तरुः च (ख) लता च तरवःच
(ग) लताः च गुल्माः च (घ) लताः च तरवः च गुल्मा च

(iii) **रामस्य समीपम्** उपसृत्य प्रणम्य च।
(क) उपरामम् (ख) उपरामेण
(ग) उपरामः (घ) उपरामस्य

(iv) को भेदः **पिकः च काकः च तयोः** ।
(क) पिककाकम् (ख) पिककाकयोः
(ग) पिककाकस्य (घ) उपरामस्य

(v) विमूढधीः मधुरं न वदति ।
(क) विमूढा धीः (ख) विमूढ धीः
(ग) विमूढाः धीयः (घ) विमूढा धीः यस्य सः

7. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रकृति-प्रत्ययौः संयोजन विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) **1×4=4**

(i) <u>नीतिमान्</u> एव श्रेष्ठ भवति ।
(क)नीति+ मान् (ख) नीति + वतुप्
(ग) नीति + मतुप् (घ) नीति + मत्

(ii) भारतस्य भौगोलिकी स्थितिः विचित्रा अस्ति ।
(क) भूगोल + की (ख) भूगोल + ठक्
(ग) भूगोल + इकी (घ भूगोल + इक

(iii) व्यवहारे सज्जनता भवेत् ।
(क) सज्जन + तल् (ख) सज्जन + ता
(ग) सज्जना + ता (घ) सज्ज + नता

(iv) उपकारिणी वृत्तिः भवति खलु सज्जनानां ।
(क) उपकारिण+डीप (ख) उपकारिण+ठक्
(ग) उपकारिण+ई (घ) उपकार+णिनी

(v) नारिकेलफलं <u>कठोरत्वम्</u> को न जानाति?
(क) कठोर + त्व (ख) कठोर+ त्वं
(ग) कठोर+ त्वां (घ) कठोर+ त्वं

8. वाच्यानुसारम् उचितपदे रिक्तस्थानानि पूरयित्वा अधोलिखितं संवादं पुनः लिखत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) **1×3**

(i) मोहनः - रमे ! किं तत्र शालायाम् गायक : गीतानि गायति ।
रमा - आम्, तत्र गायकेन गीतानि....।
(क) गायति (ख) गायन्ति (ग) गीयन्ते (घ)गीयते

(ii) मोहनः - किं कापि बाला तत्र नृत्यति ?
रमा - आम्, तत्र तु द्वे वाल.....।
(क) नृत्यति (ख) नृत्यतः(ग) नर्तिष्यतः(घ) नृत्यन्ति

(iii) मोहनः - किम् इदानीं त्वम् अपि तत्र गच्छसि ?
रमा - आम्,..... अपि तत्र गम्यते ।
(क) अहम् (ख) वयम् ग) मया (घ) त्वया

(iv) मोहनः - अरे!.....आयाति । अहं तु प्रणमामि ।
(क) गुरुम् (ख) गुरुः ग) गुरवे(घ) गरोः

9. कालबोधकशब्दैः अधोलिखित - दिनचर्यां पूरयत - (केवलं प्रश्नचनुष्टयम्) **1×4=4**

(i) अधोक्षजः ब्रहममुहूर्ते..... (३.३०) जागर्ति।
(ii) सः.....(४.००)योगाभ्यासं करोति ।
(iii) तदनन्तरम् सः स्नात्वा..... (४.३०) सन्धोपासनां करोति।

(iv) पश्चात्..... (५.१५) वेदाभ्यासं करोति।
(v) सः..... (११:१५) मध्याह्न भोजनं करोति।

10. मञ्जूषा यां उचितं अव्ययपदं चित्वा वाक्यानि पूरयत (केवलं प्रश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) विद्यालयेः..... अवकाशः भविष्यति।
(ii) पत्रवाहकः.....पत्राणि दातुं गच्छति।
(iii) यदि मेघः गर्जति..... मयूराः नृत्यन्ति।
(iv) त्वम् अत्र..... श्रमं करोषि।

मञ्जूषा तर्हि, श्वः,वृथाः,इदानीम्।

11. अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित - अशुद्धपदाय उचितपदं चित्वा वाक्यानि पुनः लिखत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) **पवन** वेगेन वहति।

(क) पवन (ख) पावनम्
(ग) पवनः (घ) पवनेन

(ii) अहम् आम्रं **खादति**।

(क) खादामि (ख) खादातः
(ग) खादसि (घ) खादामः

(iii) मोहनः गृहं तत्रास्ति

(क) मोहनम् (ख) मोहनातू
(ग) मोहने (घ) मोहनस्य

(iv) भवान् श्वः कुत्र गच्छति ?।

(क) गमिष्यति (ख) अगच्छन्
(ग) गच्छतु (घ) आगमिष्यति

Nayak's Tutorials
Way to Excellence
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses

'घ' खण्डः
पठितावबोधनम् (30 अङ्काः)

12. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत - **5**

कश्चित् कृषकः बलीवर्दाभ्यां क्षेत्रकर्षणं कुर्वन्नासीत्। तयोः बलीवर्दयोः एकः शरीरेण दुर्बलः जवेन गन्तुमशक्तश्चासीत्। अतः कृषकः तं दुर्बलं वृषभं तोदनेन नुद्यमानः अवर्तत। सः वृषभः हलमूढवा गन्तुमशक्तः क्षेत्रे पपात । क्रुद्धः कृषीवलः तमुत्थापयितुं बहुवारम यत्नमकरोत्। तथापि वृषः नोत्थितः ।

भूमौ पतिते स्वपुत्रं दृष्ट्वा सर्वधेनूनां मातुः सुरभेः नेत्राभ्यामश्रूणि आविरासन् । सुरभेरिमामवस्थां दृष्ट्वा सुराधिपः तामपृच्छत्-"अयि शुभे । किमेवं रोदिषि ? उच्यताम्" इति। सा च

विनिपातो न वः कश्चिद् दृश्यते त्रिदशाधिपः।
अहं तु पुत्रं शोचामि तेन रोदिमि कौशिक !।।

अ. एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) **½×2=1**

(क) कृषक : बलीवदाभ्यां किं कुर्वन्नासीत्?
(ख) हलमूढवा गन्तुमशक्तः कुत्र पपात ?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) मातुः सुरभेः नेत्राभ्यामश्रूणि कथं किमर्थम् आविरासन् ?

(ख) सुरभिः इमाम् अवस्थां दृष्ट्वा सुराधिपः ताम् किम् अपृच्छत् ?
(ग) क्रुद्ध कृषीवलः तमुत्थापयितुं किम् यत्नं अकरोत् ?

इ. निर्देशानुसार उत्तरत-(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) 'सः वृषभः हलमूढवा गन्तुमशक्तः क्षेत्रे पपात।' इति वाक्ये सः कर्तृपदस्य अत्र किं क्रियापदम प्रयुक्तः?
(ख) तीव्रगत्या इतिपदस्य अत्र कः पर्यायः प्रयुक्तः?
(ग) क्रुद्धः कृषीवलः तमुत्थापयितुं बहुवारम् यत्नमकरोत। इति वाक्ये कृषीवलः इति पदस्य अत्र किं विशेषणं प्रयुक्तम् ?

13. अधोलिखितं प़द्यांशं पठित्वा प्रदतप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत - **5**

भुक्ता मृणालपटली भवता निपीता-
न्यग्बेनि यज्ञ नीलनानि निषेवितानि।
हे राजहंस ! वद तस्य सरोवरस्य,
कृत्येन केन भवतासि कृतोपकारः ।

अ. एकपदेन उत्तरत-(केवलं प्रश्नद्वयम्) **½×2=1**

(क) राजहंसेन कस्य मृणालपटली भुक्ता ?
(ख) सरसः कानि निपीतानि निषेवितानि ।
(ग) भुक्ता तस्य कस्य केन कृत्येन उपकारं भविष्यति भविता?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत।-(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) राजहंसेन अम्बूनि कानि नीलनानि निषेवितानि?
(ख) राजहंसेन सरसः का भुक्ता ?
(ग) तस्य सरसः केन कीदृशं उपकारं भविता?

इ. भाषिककार्यम् । (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) राजहंसेन सरसः मृणालपटली भुक्ता अत्र किं क्रिया पदं प्रयुक्तम् ?
(ख) तडागस्य इत्यर्थे यत्र कः पर्यायः प्रयुक्तः?
(ग) अपकारम् इत्यर्थे अत्र कः विलोमपदं प्रयुक्तम्?

14. अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानम् उतराणि संस्कृतेन लिखत - **5**

काकः- रे परभृत! अहं यदि तव सन्ततिं न पालयामि तर्हि कुत्र स्युः पिकाः ? अतः अहम् एव करुणापरः पक्षिसम्राट् काकः ।

गजः- समीपतः एवागच्छन् अरे ! अरे सर्वा वार्ता शृण्वन्नेवाहम् अत्रागच्छम् । अहं विशालकायः, बलशाली, पराक्रमी च। सिंहः वा स्यात् अथवा अन्यः कोऽपि । वन्यपशून तु तुदन्तं जन्तुमहं स्वशुण्डेन पोथयित्वा मारयिष्यामि। किमन्यः कोऽप्यस्ति एतादृशःपराक्रमी । अतः अहमेव योग्यः वनराजपदाय ।

वानरः- अरे ! अरे ! एवं वा (शीघ्रमेव गजस्यापि पुच्छं विधूय वृक्षोपरि आरोहति ।)
(गजः तं वृक्षमेव स्वशुण्डेन आलोडयितुमिच्छति परं वानरस्तु कूर्दित्वा अन्यं वृक्षमारोहति । एवं गजं वृक्षात् वृक्षं प्रति धावन्तं

सिंहः- भोः गज! मामप्येवमेवातुदन् एते वानराः ।

अ. एकपदेन उत्तरत-(केवलं प्रश्नद्वयम्) **½×2=1**

(क) काकः पिकं किं कथयित्वा सम्बोधयति ?
(ख) कः आत्मानं पक्षिसम्राट् मन्यते ?
(ग) वानरः कुत्र आरोहति?

आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत -(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) काकः किं वदति ?
(ख) सिंहः किं वदति ?
(ग) कः विशालकाय ?

इ. निर्देशानुसारम् उत्तरत -(केवलं प्रश्नद्वयम्) **1×2=2**

(क) नाटयांशे आरोहति इति क्रियायाः कर्तृपदम् किम् ?
(ख) करुणापरः काकः इत्यत्र विशेष्यं पदं किम् ?
(ग) नाट्यांशे दुर्बलम् इत्यस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम् ?

15 . रेखाङ्कित - पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -(केवलं प्रश्नचनुष्टयम) **1×4=4**

(क) आत्मकल्याणम् इच्छन् नरः कदापि परेषाम् अहितं कर्म न कुर्यात्।
(ख) अयम् अन्येभ्यो दुर्बलः।
(ग) पुरा त्वया मह्यं व्याघ्रत्रयं दत्तम ।
(घ) चातकः वने वसति ।
(ङ) तपोवनवासिनः जननीं देवीनाम्ना आह्वयन्ति ।

16. मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा अधोलिखित -श्लोकस्य अन्वयं पूरयित्वा पुनः लिखत - **1×4=4**

रे रे चातक ! सावधानमनसा मित्र ! क्षणं श्रूयता-
अम्भोदा बहवो हि सन्ति गगने सर्वेऽपि नैतादृशाः ।
केचिद् वृष्टिभिरार्द्रयन्ति वसुधां गर्जन्ति केचिद् वृथा,
यं यं पश्यसि तस्य तस्य पुरतो मा ब्रूहि दीनं वचः ।।

अन्वयः - रे रे मित्र चातक ! (i) .....क्षणं श्रूयताम्। गगने हि बहवः(ii) ..... सन्ति। सर्वे अपि एतादृशाः न (सन्ति)। केचिद् वृष्टिभिः। (iii) ..... आर्द्रयन्ति, केचिद् वृथा गर्जन्ति, (त्वम) यं यं पश्यसि तस्य तस्य पुरतः दीनं (iv) ..... मा ब्रूहि ।

मञ्जूषा सख्यम्, अम्भोदाः, वसुधाम, वचः, सावधानमनसा।

अथवा

अधोलिखितशलोकस्य भावार्थे मञ्जूषायाः उचितपदानि चित्वाः पूरत। **1×4=4**

विद्वांस एव लोकेऽस्मिन् चक्षुष्मन्तः प्रकीर्तिताः।
अन्येषां वढ़ने ये तु ते चक्षुर्नामनी मते ।।

भावार्व :- अस्य भावः अस्ति यत् अस्मिन् संसारे (i) ..... एव (ii) ..... मन्यन्ते यतोहि ते ज्ञानवन्तः भवन्ति ज्ञानं च मनुष्यस्य वास्तविकं (iii) ..... अस्ति । अन्येषां जनानां (iv) ..... ये नेत्रे भवतः ते तु चक्षुर्नामनी भवतः । ज्ञानं विना ते अन्ध इव भवन्ति ।

मञ्जूषा मुखे, बुद्धिमन्तः, नेत्रवन्तः, चक्षुः

17. अधोलिखित - कथांशं समुचित - क्रमेण लिखत - **½×8=4**

(क) एकः सिंहः सुप्यति स्म।
(ख) वानराः तं तुदन्ति स्म।
(ग) सर्वे प्राणिन इदं दृष्ट्वा सिंह राज्ञः पदाय अयोग्य मन्यन्ते ।
(घ) कोऽपि पशुः राजा न भविष्यति अपितु पक्षी एव राजेति इति निश्चितम् अभवत्।
(ङ) सर्वे प्राणिनः परस्परं विवादं कुर्वन्ति आत्मानं योग्यं च कथयन्ति ।
(च) ततः प्रकृतिमाता प्रविशति ।
(छ) सर्वेषां प्राणिनां यथासमयं महत्त्वं विद्यते ।
(ज) यूयं मिलित्वा एव मोदध्वं जीवनं च रसमयं कुरुध्वम् ।

18. अधोलिखितवाक्येषु रेखांकितपदानां प्रसंगानुकूलम् उचितार्थं चित्वा लिखत - (केवल प्रश्नत्रयम्) **1×3=3**

(i) उदात्तरम्यः समुदाचारः।
(क) अत्यन्तः रमणीयः (ख)शोभनीयः
(ग) मनोहरः (घ) अलंकृतः

(ii) एतेन वचनेन दारकौ **निर्भत्संयति** ।

(क) तर्जयति (ख) तर्जयन्ति
(ग) तर्जयते (घ) तर्जयताः

(iii) मातुः सुरभेः नेत्राभ्याम् अश्रूणि आविरासन् ।

(क) आगताः (ख) अनागतः
(ग) अभ्यागतः (घ) आयाति

(iv) सः घुरः बोढुम् न शक्नोति ।

(क) वहनाय नेतुम् (ख) वहनाय योग्यम्
(ग) वहनाय कर्तुम् (घ) वहित्तुम

Way to Excellence
Nayak's Tutorials
An ISO 9001 : 2015 Certified Institution
VIII, IX, X - ICSE | CBSE | SSC | NEET-UG, IIT-JEE, MHT-CET | Commerce - XI - XII | CA Foundation | UG Courses